

Bibliographic details: Kong YJ, Li Y, Li WL, Liu H, Wei MX. Combination of Chinese and Western medicine for treatment of chronic atrophic gastritis: a meta-analysis. World Chinese Journal of Digestology 2013; 21(20): 1982-1986

21. Database of Abstracts of Reviews of Effects (DARE): Quality-assessed Reviews [Internet] - Centre for Reviews and Dissemination (UK).Version: Wagner S. Therapy of Helicobacter pylori infection: current status / Wagner S., Gebel M., Manns M. // Gastroenterology. – 1993. – V. 31. № 7-8. – P. 459-463.

Сахненко А. В., Лазоренко С. А.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

В статті науково обґрунтовано важливість фізичної підготовленості студентів під час підготовки їх до професійної діяльності, представлено аналіз рівня фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей. Зроблено висновки про необхідність реформування існуючої системи фізичного виховання вищих навчальних закладів аграрного профілю.

Ключові слова: фізична підготовленість, фізичні якості, студенти аграрних спеціальностей, фізичне виховання.

Сахненко Анна Васильевна, Лазоренко Сергей Анатольевич. Уровень физической подготовленности студентов аграрных специальностей. В статье научно обоснована важность физической подготовленности студентов при подготовке их к профессиональной деятельности, представлен анализ уровня физической подготовленности студентов аграрных специальностей. Сделаны выводы о необходимости реформирования существующей системы физического воспитания высших учебных заведений аграрного профиля.

Ключевые слова: физическая подготовленность, физические качества, студенты аграрных специальностей, физическое воспитание.

Sakhnenko Anna Vasylivna, Lazorenko Sergii Anatoliyovych. The level of physical fitness of students of agricultural specialties. The article scientifically substantiates the importance of physical readiness of student's during their preparation for professional activity, presents the analysis of the level of physical readiness of students of agrarian specialties.

The process of physical upbringing in a higher educational institution is focused on improving the health, hardening, enhancing compensatory capacity of the body in the process of studying, improvement of physical condition, development of motor abilities, improving of physical and mental ability to work.

The important component of health, well-earning capacity and livelihoods, the basis on which the whole physical activity of a person takes place is the level of physical fitness increasing the level of physical fitness of student's youth is one of priorities of system of physical upbringing in the higher educational institutions of agricultural profile in Ukraine.

At the same time modern approaches to the organization of physical education do not satisfy natural biological need of student's youth in motor activity.

Physical fitness – is the readiness of a student to perform physical activities of the curriculum. It reveals the level of development of physical qualities achieved in the process of physical upbringing. Physical fitness is the result of physical activity of students, their integrated indicator, because during exercise in the relationship come almost all the organs and systems of the body. Physical fitness is considered not only as a function of the motor apparatus, but also as a functioning of the organism as a whole.

The lack of reliable information about the real state of physical and functional fitness of a student, the inability for rapid assessment of the impact of physical load on his body not only reduces the efficiency of the process of physical training and recovery, but also can lead to more serious negative consequences.

So, the assessment of physical training efficiency in the higher education institutions must be held with one hand regarding the health of those involved, and on the other hand regarding the development of basic physical abilities, that is on the level of physical fitness.

Key words: physical fitness, physical abilities, the students of agricultural specialties, physical training.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Україні склалась несприятлива ситуація із кадровим забезпеченням аграрної промисловості кваліфікованими спеціалістами, здатними до успішної продуктивної професійної діяльності. Однією із головних причин виникнення проблеми є низький рівень фізичного здоров'я та фізичної підготовленості випускників вищих навчальних закладів аграрного профілю. Так, за свідченнями фахівців, більша частина з них фізично неспроможна задовольнити сучасні вимоги ринку праці [7].

Високий рівень вимог, конкуренції, який панує у виробничій і соціальній сферах, показує, що психофізична готовність більшої частини випускників вищих навчальних закладів України не відповідає запитам ринку праці [1, 2, 7]. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба дослідити рівень фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей і на основі аналізу результатів дослідження зробити висновки щодо необхідності реформування системи фізичного виховання вищих навчальних закладів аграрного профілю.

Роботу виконано відповідно до зведеного плану науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на 2016-2020 рр. за темою «Теоретичні і методичні основи фізкультурної освіти різних груп населення» (номер державної реєстрації 0116U000900).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці вітчизняних вчених засвідчують, що сучасна система фізичного виховання у вищих навчальних закладах недостатньо ефективна для покращення фізичної підготовленості студентів

[2-5]. Погіршення стану здоров'я молоді викликає занепокоєння не лише теоретиків, а й практиків, які беруть участь у розробках спортивно-оздоровчих програм, методичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію системи фізичного виховання в навчальних закладах тощо. Дослідженню проблемного поля системи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів присвячені наукові праці Г.Л.Апанасенка, Т.Ю.Круцевич, О.С.Куца, Н.В.Москаленко, Р.Т.Раєвського, Р.Сіренко, Є.Степаненкової, Б.Шияна, С.М.Канішевського, М.Д.Зубалій та ін [1-5].

Сучасна наука, у сфері фізичної культури, дає інтегровану оцінку здоров'я людини, пов'язану з багатофакторністю та синкретичністю її складових: рівня рухової активності, генетики, статі, енергетичного потенціалу, умов навчання та способу життя. І в цьому контексті, основними елементами зміцнення здоров'я майбутньої генерації фахівців різних галузей виробництва та невиробничих сфер виступають фізична культура, спорт та соціальна орієнтація студентства на здоровий спосіб життя. Основи процесу формування гармонійно розвинутої особистості майбутнього фахівця закладаються у вищій школі. Насамперед, це зміцнення здоров'я, досягнення високої та стійкої працездатності за допомогою занять фізичною культурою, активним відпочинком і спортом [8-11]. Слід зазначити, що оптимальна рухова активність позитивно впливає на успішність розумової праці, що є дуже важливим для студентської молоді [11-13]. Належний рівень фізичного розвитку студентів здатен задовольнити сучасні вимоги по підготовці кваліфікованих майбутніх фахівців [1, 5, 7, 9, 10, 15].

Аналіз праць сучасних науковців дозволяє констатувати той факт, що сучасна система фізичного виховання у вищих навчальних закладах, малоефективна і не здатна забезпечити психофізіологічну і фахову підготовку випускників до виробничої діяльності, реалій подальшого професійного життя та потребує реформування [2, 4, 7].

В той же час, гостро постає питання про нестачу кваліфікованих професійних кадрів, зокрема в аграрній промисловості України. Результати аналізу публікацій вітчизняних науковців [2, 7] доводять, що більше 52% студентів мають низький рівень кондиційної фізичної підготовленості, а більше половини випускників вищих навчальних закладів фізично неспроможні якісно працювати на виробництві. Відповідно до законодавства вища школа, вирішуючи завдання професійної підготовки, повинна забезпечити й фізичну підготовку студентів. Тому абсолютно правомірним є твердження про те, що фізичне виховання студентів розглядається як невід'ємна, найважливіша частина загального виховання студентства [12-16]. Роль фізичного виховання та інших форм спрямованого використання фізичної культури у ВНЗ багатогранна. Засобами фізичної культури забезпечується загальна і спеціальна фізична підготовка в контексті умов майбутньої професії. Отже, вирішуючи специфічні завдання, фізичне виховання студентства відіграє суттєву роль у моральному, вольовому та естетичному розвитку, вносить значний внесок у підготовку кваліфікованих та всебічно розвинутих фахівців [1, 5, 7].

Для ефективного вирішення завдань фізичного виховання студентів дуже важливо мати достовірну інформацію щодо рівня фізичної підготовленості та здоров'я, а також ступеня відповідності змісту навчальної програми інтересам студентів, оскільки основна мета фізичного виховання полягає у формуванні фізичної культури студентів і можливості реалізувати її у соціально-професійній, фізкультурно-спортивній діяльності та побуті [1-4, 7].

Мета статті: визначити рівень фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей відповідно до тестів і нормативів, розроблених Міністерством молоді та спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженні приймали участь 864 студенти аграрних спеціальностей I-III курсів Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка (n=287), Сумського національного аграрного університету (n=391) та Глухівського агротехнічного інституту ім. С.А.Ковпака (n=186). Дослідження проводилось протягом II семестру 2016-17 навчального року за нормативами тестів щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України [6]. Тести, що оцінюють фізичну підготовленість здобувачів вищої освіти (віком 18-20 років) включають наступні нормативи: рівномірний біг 3000, підтягування на перекладині, стрибок у довжину з місця, біг 100 метрів, човниковий біг 4x9 метрів і нахил тулуба вперед із положення сидячи. Результати кожного тесту оцінювались за кількісними та якісними критеріями. Основу кількісного критерію складають бали – від п'яти до двох. За кількістю набраних балів розраховувалася якісна оцінка: високий рівень оцінюється у п'ять балів; достатній рівень – чотири бали; середній рівень – три бали; низький рівень – два бали. Результат студентів, які не вклалися у норматив на два бали оцінюється у нуль балів.

За сумою кількісних оцінок ми визначали сумарний бал фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей. Загальний рівень фізичної підготовленості студентів визначався за допомогою інтегрального критерію, шляхом зіставлення значення сумарного балу фізичної підготовленості студента зі «Шкалою результатів виконання тестів і нормативів для учнівської та студентської молоді». Таким чином, за результатами проведених розрахунків було визначено оцінку та рівень фізичної підготовленості студентів. Отримані дані середньостатистичних значень ($M \pm m$) показників фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей (табл.1) свідчать про те, що переважна більшість студентів має низький рівень розвитку фізичних якостей.

Таблиця 1

Показники фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей ($M \pm m$)

Види тестів	Рік навчання			
	I курс	II курс	III курс	I-III курси
Рівномірний біг 3000 м (хв., с)	14.47 ± 0.06	15.26 ± 0.06	16.30 ± 0.09	15.40 ± 0.05
Підтягування на перекладині (разів)	9.00 ± 0.18	9.60 ± 0.15	7.70 ± 0.21	8.76 ± 0.11
Стрибок у довжину з місця (см)	212.51 ± 1.17	214.37 ± 0.84	210.46 ± 0.90	212.41 ± 0.59
Біг на 100 м (с)	15.04 ± 0.05	15.67 ± 0.07	15.91 ± 0.08	15.51 ± 0.04
Човниковий біг 4 x 9 м (с)	9.90 ± 0.03	10.18 ± 0.03	10.46 ± 0.03	10.16 ± 0.02
Нахил тулуба вперед із положення сидячи (см)	7.06 ± 0.17	7.14 ± 0.15	6.49 ± 0.13	6.90 ± 0.09

При порівнянні середньостатистичних значень результатів виконання тесту I, II і III курсів, найвищими виявились показники студентів I курсів; трохи нижчі показники мають студенти II курсів; найнижчі показники фізичної підготовленості демонструють студенти III курсів. Слід зазначити, що середньостатистичні значення більшості показників студентів I-III курсів знаходяться у межах низького рівня фізичної підготовленості. Аналіз якісних результатів тестування показав, що переважна більшість студентів аграрних спеціальностей мають низький рівень фізичної підготовленості (табл. 2). За сумою отриманих балів не виявлено жодного студента з високим рівнем фізичної підготовленості.

Таблиця 2

Результати тестування студентів аграрних спеціальностей (%)

Вид тестування	Курс	Рівень фізичної підготовленості			
		Високий	достатній	Середній	низький
Біг 3000 метрів	I	0.6	10.0	29.5	59.9
	II	-	4.3	15.2	80.5
	III	-	1.8	7.5	90.7
Підтягування на перекладині	I	2.7	9.4	31.3	56.6
	II	1.6	5.8	18.7	73.9
	III	0.7	18.7	6.8	89.6
Стрибок у довжину з місця	I	1.8	3.7	22.2	72.3
	II	-	1.9	11.3	86.8
	III	-	0.7	5.8	93.5
Біг 100 метрів	I	-	1.8	29.5	68.7
	II	-	0.8	15.2	84.0
	III	-	-	5.0	95.0
Човниковий біг 4 × 9 метрів	I	2.4	25.8	38.3	33.5
	II	1.2	7.4	22.9	68.5
	III	-	3.6	8.3	88.1
Нахил тулуба вперед	I	3.7	11.5	16.1	68.7
	II	1.2	5.8	14.0	79.0
	III	1.8	4.0	3.6	90.6

За результатами тесту «Рівномірний біг 3000 м» високий рівень мають 0,2 % чоловіків; 5,7% мають достатній рівень; 18,2 % демонструють середній рівень. Низький рівень фізичної підготовленості за тестом «Рівномірний біг 3000 м» було виявлено у 75,9 % юнаків. Слід відмітити, що 43,1 % студентів показали результати, які знаходяться за межею низького рівня (більше 15,3 хвилин). Проаналізувавши результати тесту «Підтягування на перекладині», можна зробити висновки, що серед студентів 1,7 % мають високий рівень; достатній рівень показують 6,2 % студентів; 19,8 % чоловіків демонструють середній рівень; на низькому рівні знаходяться результати 72,3% студентів. 31,5 % виконали даний тест з результатом, нижчим від мінімального (менше 10 разів)

Аналіз результатів тесту «Стрибок у довжину з місця» показав, що 0,7 % студентів мають високий рівень; 2,2 % демонструють достатній рівень; 13,7 % мають результати на середньому рівні. Низький рівень тесту «Стрибок у довжину з місця» було виявлено у переважній більшості майбутніх аграріїв - 83,4%. 30,8 % студентів показали результати, які знаходяться за межею низького рівня (менше 205 см). П'ять балів та високий рівень за тестом «Біг 100 м» не отримав жоден студент. Достатній рівень за даним тестом мають 0,9 % чоловіків; 17,4 % демонструють середній рівень Низький рівень за тестом «Біг 100 м» показують 81,7% досліджуваних. 50,4 % студентів виконали даний тест з результатом, нижчим від мінімального (більше за 15,0 с). Статистична обробка результатів тесту «Човниковий біг 4 × 9» показала , що 1,3 % мають високий рівень; 13,2 % демонструють достатній рівень; 24,1 % показують середній рівень; показники 61,4% студентів знаходяться на низькому рівні; 26,2 % чоловіків виконали даний тест з результатом, нижчим від мінімального (більше за 10,4 с). Аналіз результатів тесту «Нахил тулуба з положення сидячи» показав, що 2,3 % чоловіків мають високий рівень; 7,4 % демонструють достатній рівень; 11,5 % показують середній рівень; низькі результати за даним тестом виявлено у 78,8% майбутніх аграріїв. 23,4 % показали результати, які знаходяться за межею низького рівня (менше 6 см).

За сумарним балом було виявлено рівень фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей I, II та III курсів (рис.1).

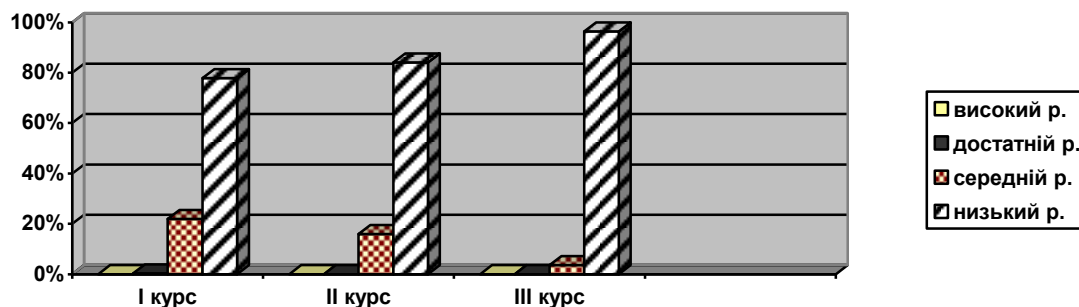

Рис. 1 Рівень фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей

Аналіз отриманих результатів дозволяє визначити рівень фізичної підготовленості досліджуваних, як дуже низький. Як уже зазначалось, жоден студент не показав високого рівня фізичної підготовленості; 0,1 % демонструють достатній рівень; 14,2 % мають середній рівень. Переважна більшість студентів (85,7%) отримали низький рівень. Середньостатистичний показник рівня фізичної підготовленості ($M \pm \sigma$) студентів I-III курсів за сумарним балом становить $9,85 \pm 2,49$.

Порівнявши результати тестування студентів I, II та III курсів можна констатувати той факт, що показники рівня фізичної підготовленості є найвищими у студентів I курсів і мають тенденцію до погіршення з кожним роком навчання. Таким чином, студенти III курсів демонструють найнижчі показники рівня фізичної підготовленості.

Висновки. Аналіз якісних результатів тестування показав, що переважна більшість студентів аграрних спеціальностей мають низький рівень фізичної підготовленості. У результаті проведеного дослідження не було виявлено жодного студента з високим рівнем фізичної підготовленості; у 0,1 % досліджуваних виявлено достатній рівень; 14,2 % мають середній рівень. Переважна більшість студентів продемонстрували низький рівень – 85,7%. Середньостатистичні значення показників студентів I-III курсів знаходяться у межах низького рівня фізичної підготовленості.

Порівняльний аналіз результатів тестування студентів I, II та III курсів виявив тенденцію до зниження рівня фізичної підготовленості студентів III курсів у порівнянні зі студентами I та II курсів.

В подальших дослідженнях з метою підвищення рівня фізичної підготовленості і підготовки кваліфікованих працівників буде здійснюватись підбір засобів і методів для створення професійно-орієнтованої моделі організації фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей.

Література

1. Бойко Г. Л. Вплив практичних занять з фізичного виховання на фізичний стан студентів та система його оцінки / Г. Л. Бойко, Д. М. Міщук // Спортивний вісник Придніпров'я – Дніпро, 2016. – № 3. – С. 5-8.
2. Грибан Г. П. Особливості фізичної підготовленості студентів вищих навчальних закладів України / Г. П. Грибан. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка: зб. наук. пр.. – 2014. – №118. – С. 88–93.
3. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посіб. / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробьов, Г. В. Безверхня. – К.: Олімп. Література, 2011. – 224 с.
4. Куц О. С. Адекватність фізичного навантаження в оздоровчому тренуванні студентів з низьким рівнем здоров'я / О. С. Куц, В. А. Леонова. // Фізичне виховання та спорт у контексті державної програми розвитку фізичної культури в Україні: досвід, проблеми, перспективи. – 2014. – С. 230–232.
5. Москаленко Н.В. Влияние физической культуры и спорта на психофизиологическое состояние студентов / Москаленко Н.В., Ковтун А.А. // Физическое воспитание студентов. – 2012. - № 3. – С. 83-87.
6. Про затвердження тестів і нормативів щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України (станом від 15.12.2016) / Офіційний вісник України, 2017, № 21, с. 44 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0195-17> (Дата звертання 02.02.2018).
7. Раевский Р. Т. Профессионально-прикладная физическая подготовка: [монография] / Р. Т. Раевский, С. М. Канішевский. – О.: Наука и техника, 2008. – 224 с.
8. Рубаненко А. В. Психофізіологічні аспекти професійно-прикладної фізичної підготовки студентів аграрних спеціальностей/Анна Василівна Рубаненко.//Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка: зб. наук. пр.. – 2017. – №143. – С. 238–241.
9. Antai. A. Lag exercices physiques et leur influence sur l'activite neiropsichigique des ecelefers / A. Antai. Rev. Neurepsichiat. Infant, 1966.
10. Hopper C. Physical activity and nutrition for health / C.Hopper, B. Fisher, K.D.Munoz. – Champaign: Human Kinetics, 2008. – 374 p. + CD. – (World of wellness health educations series).
11. Physical activity and health / ed. C. Bouchard, S. N. Blair, W. L. Haskell. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 410 p.
12. Rink J. E. Designing the physical education curriculum: promoting active lifestyles / J. E. Rink. – Boston : McGraw-Hill Higher Education, 2009. – 250 p.
13. Stanard, S. Physical ability testing (The "Denver/Stanard" model) / S. Stanard // Law and Order, USA. - 1994. - Vol. 14 (8). - P. 22-23.
14. Standarts-based physical education curriculum development / ed. J. Lund, D. Tannehill. – Boston : Jones and Bartlett's Publishers, 2005. – 338 p.
15. The handbook of physical education / ed. D.Kirk, D. Macdonald, M. O'Sullivan. – London; Thousand Oaks; New Delhi : Sage Publications, 2006. – 838 p.
16. Vilknor H.J. // Körpererziehung. -1986. -P. 181-190.